

1954

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

BİLGİ BELGE MERKEZİ(BBM)

Döküman Bilgileri

EMO BBM Yayın Kodu	: 8
Raporun Adı	: Türkiye Bilişim Stratejileri ve e-Türkiye
Raporun Yayın Tarihi	: 30/04/2001
Yayın Dili	: Türkçe
Raporun Konusu	: '\Türkiye Bilişim Stratejileri ve e-Türkiye\' TBMM Genel Görüşme
Raporun Kaynağı	: TBMM genel kurul tutanakları
Anahtar Kelimeler	: bilişim stratejileri, e-devlet,e-türkiye
Yazar 1	: TBMM Genel Kurul Tutanakları

Açıklama

Bu doküman Elektrik Mühendisleri Odası tarafından açık arşiv niteliğinde olarak bilginin paylaşımı ve aktarımı amacı ile eklenmiştir.

Odamız üyeleri kendilerine ait her türlü çalışmayı EMOP/Üye alanında bulunan veri giriş formu aracılığı ile bilgi belge merkezinde yer almasını sağlayabileceklerdir. Ayrıca diğer kişiler çalışmalarını e-posta (bbm@emo.org.tr) yolu ile göndererek de bu işlemin gerçekleşmesini sağlayabileceklerdir. Herhangi bir dergide yayınlanmış akademik çalışmaların dergideki formatı ile aynen yer almaması koşulu ile telif hakları ihlali söz konusu değildir.

Elektrik Mühendisleri Odası Bilgi Belge Merkezi'nde yer alan tüm bilgilerden kaynağı gösterilerek yararlanılabilir.

Bilgi Belge Merkezi'nde bulunan çalışmalardan yararlanıldığında, kullanan kişinin kaynak göstermesi etik açısından gerekli ve zorunludur. Kaynak gösterilmesinde kullanılan çalışmanın adı ve yazarıyla birlikte belgenin URL adresi (http://bbm.emo.org.tr/genel/katalog_detay.php?katalog=4&kayit=8) verilmelidir.

‘ Türkiye Bilişim Stratejileri ve e-Türkiye’ Konulu TBMM Genel Görüşme Tutanakları

30 Nisan 2001

DSP GRUBU ADINA MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken, Yüce Meclisimizde “Türkiye bilişim stratejileri ve e-Türkiye” konulu bu genel görüşmenin açılmış olmasından duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Türkiyemiz için yeni bir vizyon arıyoruz. Sorunlarımızı, olanaklarımızı, karşı karşıya olduğumuz fırsatları ve tehditleri gözden geçiriyoruz. Bireylerimiz için, kurumlarımız için ve devletimiz için hedefler belirliyoruz. Bildiğiniz gibi, 10-12 Mayıs 2002 tarihlerinde, Başbakanlık Müsteşarlığı, Türkiye Bilişim Derneği, Türkiye Bilişim Vakfı, Türkiye Bilgişlem Hizmetleri Derneği ve Türkiye Zekâ Vakfı tarafından Türkiye Bilişim Şûrası düzenleniyor. Şûra çalışmalarına, Meclisimiz adına, grubu bulunan bütün partilerden 1'er milletvekilinin temsilci olarak katıldığı Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilişim Şûra Kurulu katılmaktadır. Başbakanımız Sayın Bülent Ecevit'in 4 Eylül 2001 tarihli yazısıyla duyurulan bilişim şûrasında, sizlere dağıtmış olduğumuz bu taslak raporlar ele alınacaktır. Bu raporlar, adı üzerine taslak rapordur. Sizlerin değerli görüşleriniz ve katkılarınız, raporun son halini almasında çok büyük bir katkı sağlayacaktır.

Çabalarımız bilgi toplumuna dönüşmüş bir Türkiye içindir. Aynı amaçla, benzer çabalar, değişik adlarla, değişik platformlarda verilmiştir ve verilmeye devam etmektedir. Başbakanlık, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, TÜBİTAK, DPT, Türkiye Bilişim Vakfı, Türkiye Bilişim Derneği, TTGV ve TÜSİAD gibi kurumlar, “Türkiye Bilişim Stratejileri”, “e-Türkiye”, “Bilgi Toplumu”, “TÜENA” gibi adlarla, başlıklarla, çok değerli çalışmalara imza koymuşlardır. Başlık ne olursa olsun, hedef bellidir; gelişmiş ülkelerle aynı olan bu hedef, bilgi toplumdur.

Değerli milletvekilleri, bilgi toplumu, bilgiye önem veren, bilgiyi kullanabilen ve en önemlisi bilgiyi üretebilen toplumdur. Bilgi toplumlarında, bilgi, insan ve teknoloji arasında daha iyiyi hedefleyen ve sürekli gelişen bir ilişki söz konusudur. İnsan ve teknoloji arasındaki köprü bilgidir, bu yüzden önem kazanmıştır ve çağa adını vermiştir. Sanayi toplumlarında, makinelere ve fabrikalara sahip olmak önemliyken, artık, bilgiye sahip olmak önemli hale gelmiştir.

Burada, önemli bir soru akla gelebilir: Teknolojinin getirdiği ve her an geliştirdiği olanaklarla, bilgiye sahip olmak çok kolaylaştığına göre, bilginin yaratacağı güç, nasıl oluyor da, bireyden bireye ve toplumdan topluma farklılıklar yaratabilmektedir? Cevap, bilginin yorumlanmasındadır, bilginin üretimindedir. Sadece başkalarının ürettiği teknoloji kullanmak, onlara mahkûm olmak demektir. Bilgi, yeni düşünceler

oluşturabilmeli, yaratıcılığı harekete geçirebilmelidir. Yaratıcı insanlar, yaratıcı toplumlar, problemlerini, bilgi ve deneyimlerinin ışığında daha iyi analiz eder ve daha etkin çözümler üretirler.

Bu sebeple, eğitim sistemimizde, bilgi toplumuna uygun bireylerin yetiştirilmesinde ön plana çıkabilecek çözümleri bulmalı ve gerekli değişiklikleri yapmalıyız. Genç ve dinamik nüfusumuzun bir avantaj faktörüne dönüşmesi, çocuklarımızın ve her yaştaki vatandaşlarımızın, okulöncesi, okul sırası ve okul sonrasında, sürekli eğitilmeleriyle sağlanabilir.

Bu eğitimin temel hedefi, düşünen, sorgulayan, yaratıcı, girişimci, yenilikçi, dünyaya açık, bilim ve teknolojiye ve sanata ilgi duyan bireyler yetiştirmektir. Ülkemizin tüm kaynaklarını seferber ederek, bilgili insangücü yetiştirmek, en önemli önceliğimiz olmalıdır.

Yaratıcılığın toplumlardaki kaynağı ise kolektif zekâdır. Kolektif zekâyâ sahip olan toplumlar, teknoloji geliştirmeyi, yeniliği hedefleyen ar-ge, yani, araştırma geliştirme yaklaşımıyla başarabilmektedirler. Ar-ge'ye yatırım yapmış ve belirli mesafeler kat etmiş olan İsrail ve İrlanda gibi ülkeler, gelir ve refah düzeylerinde çok ciddi artışlar yakalamışlardır. Türkiyemiz, bu konuda gerekli olan adımları, maalesef zamanında atamamıştır. Her 10 000 çalışan arasında araştırmacı sayısı, ülkemizde 11, Avrupa Birliği ülkelerinde ise 94'tür. Gayri safî yurtiçi hâsılayla ilgili rakamları benden önce konuşan arkadaşlarımız verdiler, o yüzden tekrar etmiyorum; ama, oradaki durum da, maalesef çok olumlu değildir. Bu farkı kapatmak ve Ar-Ge'ye önem vermek zorundayız. Ulusal Ar-Ge öncelikleri belirlenmeli ve Türkiye'de uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğü sağlayabilecek teknolojiler geliştirilmelidir. Yazılım üretimi, Ar-Ge kapsamında stratejik bir alan olarak belirlenmeli ve ülke çapında desteklenmelidir. Sanayimizin ihtiyacı olan teknolojik araştırma konuları, doktora ve yüksek lisans, tez konuları haline getirilebilmeli, üniversite-sanayi işbirliği için teknopark benzeri yeni ortamlar ve kanallar oluşturulmalıdır.

Ar-Ge ile ilgili iki olumlu gelişmeyi de tekrar hatırlatmak isterim. Bunlardan birincisi, 26 Haziran 2001 günü çıkardığımız Teknoloji Bölgeleri Geliştirme Yasasıdır. Ar-Ge'nin ve yazılım üretiminin desteklenmesi amacıyla çıkarmış olduğumuz bu yasa, hepimizin bildiği gibi, teknoloji bölgelerinin kuruluşu, işleyişi, yönetim ve denetimine ilişkin hükümler içermektedir.

Çok yeni olan ikinci gelişme ise, Avrupa Birliğinin Araştırma Geliştirme Altıncı Çerçeve Programına katılım kararının alınmış olmasıdır. Bu karar, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunda 15 Nisan 2002 günü alınmıştır.

Avrupa Birliğinin haziran ortasında resmen duyuracağı ve 2003 başında proje çağrısını yapacağı girişim, Türkiye'nin, bilim ve teknoloji geliştirme yönünden bir dönüm noktası olacağına inanmaktayız.

Toplam bütçesi 16,3 milyar EURO olan bu girişim, sanayi kuruluşlarımız, KOBİ'lerimiz ve üniversitelerimizin bir araya

gelerek, teknoloji projeleri geliştirmelerini ve en az iki ülkeyle birleştirerek proje teklifi yapmalarına olanak sağlayacaktır ve bu sayede de çok ciddi miktarlarda destek alabileceklerdir.

Bu olumlu gelişmelerden dolayı, hükümetimizi ve Meclisimizi kutluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilgi toplumunu oluşturan ilişkiler ve kurallar sistemi içerisinde kurumlar, toplum ve devlet yer almaktadır. Devlet, bir ülkedeki en büyük organizasyondur ve temel işlevi vatandaşa hizmettir. Vatandaşlarının isteklerine duyarlı ve onlara en iyi hizmeti amaçlayan devletler, değişen gereksinim ve koşullara göre kendilerini yenileyebilen bir yapıya sahiptirler. Ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmeler doğrultusunda biçim değişikliğine olanak sağlayan bu esnek yapı teknoloji temellidir ve yepyeni bir kavramın odak merkezidir. Elektronik devlet ya da kısaca e-devlet olarak tanımlanan bu kavram, kamu hizmetlerinin ve devlet-toplum-birey ilişkilerinin bilişim teknolojileri ve internet aracılığıyla yürütülmesine dayanır.

Elektronik devlet, vatandaşlara eşit, adil, hızlı, güvenilir ve şeffaf hizmet üretmenin yoludur. Demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi çok önemli ilkelere uyum e-devletin sağladığı olanaklarla çok daha kolay gerçekleşir. Karar verme sürecine katılan insanların sayısının artması ve katılma yöntemlerinin çeşitlendirilmesi anlamına gelen katılımcılık, bilgi toplumlarında ve elektronik devletlerde en üst düzeydedir.

İş dünyasının elektronik iş ve elektronik ticaret uygulamalarıyla sağladıkları verimlilik artışı, devletler için de bir ilham kaynağı oluşturmuştur. Müşteri odaklı şirketler ve müşteri memnuniyeti kavramları vatandaş odaklı devletler ve vatandaş memnuniyeti kavramlarını doğurmuştur.

Bilgi toplumlarında devlet için çalışan vatandaş değil vatandaş için çalışan devlet felsefesi egemendir. Hedefimiz, vatandaşlara değişimi iyi anlatmış, e-devlet mekanizması için gereksinim duyulan altyapıyı oluşturmuş, devlet fonksiyonlarını yerine getirecek olan ilgilileri gerekli bilgilerle donatmış ve sunduğu hizmetleri bilişim ortamına aktarmış bir devlet yapısına bir an önce ulaşmaktır.

Devletteki bilişim uygulamalarından bahsederken, Meclisimizdeki bilişim hizmetlerine de çok kısaca değineceğim. Bilgi İşlem Merkezi birimi olarak başarıyla yürütülen ve çoğumuzun, maalesef yeterince yararlanamadığı hizmetlerden daha da iyi yararlanabilmemiz ve bu hizmetlerin kalitesinin artırılabilmesi için, bu birimde fedakârca çalışan bilişim uzmanlarının sorunlarına acilen eğilmeliyiz ve bir bilgi işlem dairesi başkanlığının kurulması için hep birlikte çaba sarf etmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, bilgiye ulaşmanın ve paylaşmanın en kolay yolu, hepinizin de bildiği gibi internet teknolojisinden geçmektedir. İnternetin yaygınlaştırılması, hizmet kalitesinin

artırılması, fiyatlarının düşürülmesi ve bilgi güvenliğinin sağlanması, en öncelikli hedefler olarak ele alınmalıdır.

Bireylerin ve kurumların etkin bir şekilde kullandığı, hizmet ve içeriklerin adil olarak sunulduğu ve geniş seçeneklere sahip bir ulusal bilgi ve iletişim altyapısı, kısaca bilişim altyapısının kurulması ve toplum içerisinde dengeli olarak dağıtılması, bu hedefe ulaşmak için bir zorunluluktur.

Bilgi en önemli değerdir ve bilgiye ulaşmak herkesin hakkıdır. Bu sebeple, toplumumuzda üst gelir grupları dışındaki kesimler, kırsal alanda yaşayanlar ve gelir düzeyi düşük vatandaşlarımız için de, ulusal bilişim altyapısına yaygın ve adil erişim hakkı sağlanmalıdır.

İletişim sektörünü rekabete açmaya karar veren ve bu kararlılığını uluslararası anlaşmalarla taahhüt etmiş olan ülkemiz, kararını yerine getirmek için gerekli adımları bir an önce atmalıdır. Bilgi ve iletişim alanındaki hizmetlerin ve kullanılan teknolojinin çok seçenekli, serbest rekabete açık ve tekeli engelleyen mekanizmalarla sunulması sağlanmalıdır.

Ayrıca, hizmetlerin ve içeriklerin zenginleşmesi ve çeşitlendirilmesi önemli bir konudur. Bu amaçla, servis ve içerik sağlayıcısı işletmelerin, teşvik edilerek, önlerinin açılması gereklidir.

Bilişim altyapısı ve özellikle internet, gelişmiş ülkelerin üzerinde en fazla durdukları ve yatırım yaptıkları alandır. Amerika Birleşik Devletlerinin, interneti, sosyal ve ekonomik yaşamın her alanına sokmaktaki başarısı ve bunun neticesinde elde ettiği verimlilik artışı, diğer ülkeleri de harekete geçirmiş ve bu ülkelerin, ulusal ve uluslararası projeler, programlar geliştirmesine önyak olmuştur. Avrupa Komisyonunun 2000 yılında yürürlüğe koyduğu e-Avrupa girişimi, bunun en iyi örneğidir. Avrupa'yı, dünyadaki en dinamik ve rekabet gücü yüksek pazar haline getirmeyi amaçlayan projenin gerçekleştirilmesi için, internet temel alınmaktadır.

E-Avrupa girişiminin, daha önce de burada tekrar ettiğimiz üç ana hedefi bulunmaktadır: Daha ucuz, daha hızlı ve daha güvenli internet; insan kaynağına yatırım ve internet kullanımını özendirmek. Görüldüğü gibi, e-Avrupa'nın hedefleri, bizim için de aynen geçerlidir. 2001 yılında ise, aday ülkelerin de kapsama alındığı "e-Avrupa + Projesi" yürürlüğe konulmuştur. "Elektronik Devlet, Elektronik Ticaret" gibi başlıkları da içerisine alan e-Avrupa benzeri bir e-Türkiye girişimi, hem Avrupa Birliğine uyum çalışmalarımızda hem de bilgi toplumu hedeflerimizde, bize, hız ve mesafe katacaktır.

Bu düşüncelerden hareket eden hükümetimiz, Ulusal Programın Bilim ve Araştırma Bölümünde, e-Avrupa girişimini desteklediğimizi ve Türkiye'de bilgi toplumu oluşturmak amacıyla e-Türkiye girişimini başlatmayı hedeflediğimizi açıkça ifade etmektedir. 2001 yılında başlayan bu projeye, hükümetimizin, zaman yitirmeden katılma kararı almış olması, bilgi toplumu hedefimiz açısından çok olumlu gelişmelerden birisidir.

E-Türkiye çalışmalarına, Başbakanlık birimlerinin yanı sıra, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, TÜBİTAK, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları da katkı sağlamaktadırlar. Çalışmaların daha verimli hale gelebilmesi için, yetki ve sorumlulukların belirlendiği yapısal bir düzenlemenin acilen gerçekleştirilmesi gereklidir.

Değerli milletvekilleri, son günlerde kamuoyuna yansıyan ve bazı milletvekili arkadaşlarımızın da değindiği internetle ilgili kuşklar hakkında görüşlerimi aktarmak istiyorum.

Kısaca RTÜK Kanunu olarak adlandırılan, aslında 4 kanunda değişiklik yapan kanunun 26 ncı maddesiyle, 5680 sayılı Basın Kanununa ek bir madde getirilmiştir. Maddenin Meclisimize gelen ilk hali, Basın Kanununun tüm hükümlerini de internet için geçerli kılarken, verdiğimiz bir önergeyle, bu uygulama, sadece yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddî ve manevî zararlarla ilgili hükümlere indirgenmiştir. Yalan haber ve hakarete prim vermeyen girişimcilerimizin ve internet kullanıcılarının, bu düzenlemeden herhangi bir kuşku ve kaygı duymalarına gerek olmadığını düşünüyorum. İnternet bir özgürlük ortamıdır; ancak, yalan haber ve hakaret, başkalarının özgürlüğüne müdahale demektir.

Basın Kanununun yukarıda açıklanan husus dışında hiçbir hükmü internet yayınları için geçerli değildir. Yani, gazete ve dergileri yayınlama kuralları internet için geçerli olmadığından, internet sayfalarının veya nüshalarının herhangi bir devlet makamına verilmesi gerekmemektedir. Buna rağmen, kuşkların tamamen ortadan kaldırılması ve maddelerin farklı yorumlanamaması için, bu madde Meclisimizde görüşülürken, hem bu maddeye hem de kuşku duyulan diğer iki maddeye açıklık getirilebilmesi ve interneti kapsamadığının net olarak anlaşılabilmesi için hep birlikte burada çaba sarf etmeliyiz. Asıl çabamız ise internetle ilgili gerekli düzenlemelerin yapılacağı özel bir yasanın bir an önce çıkarılması yönünde olmalıdır. RTÜK'le ilgili yasa ne zaman ve ne biçimde çıkarsa çıksın bu hedefimiz değişmemelidir. İnternet için özel bir yasaya gereksinim vardır ve bu yasa, konunun uzmanları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla hazırlanmalıdır. Türkiye Bilişim Şûrası, aylardır süren bu ortak çalışmaların sonuçlandırılması ve yaşama geçirilmesi açısından büyük bir fırsattır.

İnterneti korkmadan büyütelim, çocuklarımızı korkmadan internetle tanıştıralım. Kötü amaçlı uygulamaları sansürlerle, yasaklarla önleyemeyeceğimizi çok iyi kavrayalım ve çocuklarımızı bu özgür ortamdaki olası kötülüklerden korumanın yolunun yasaklardan değil, eğitimden, ilgiden ve sevgiden geçtiğini hepimiz çok iyi bilelim. İnternet hepimizindir. İnternet özgürlüktür ve bilişimci dostlarımızın ortak sloganıyla, internet, yaşamdır.

Değerli milletvekilleri, dünya değişiyor, hem de büyük bir hızla değişiyor. Bizi şaşkırtan, sadece bu değişiklikler değil, dünyanın küçülmesi, âdeta, parmaklarımızla dokunur hale gelmesidir. Uzaklık, zaman ve sınır kavramları, iletişim devrimiyle

yepyeni boyutlar kazanıyor. Değişik uluslardan, değişik dinlerden, değişik yaşlarda, değişik cinsiyetlerde ve değişik mesleklerdeki insanlar, bilişim teknolojileri ve internet aracılığıyla dünyamızı elektronik bir topluma doğru götürüyorlar. Becerileri, yetenekleri ve olanakları giderek artan bu ayrıcalıklı toplum ile diğerleri arasında ciddi bir fark ortaya çıkıyor. Sayısal bölünme ya da sayısal uçurum dediğimiz bu ayırım, çağımızda yeni bir sınıf çatışması yaratacağına benziyor: Bilgi teknolojilerine sahip olanlar ve olmayanlar. OECD, sayısal bölünmenin hızı, yayılması ve alınabilecek önlemlerle ilgili çalışmalar başlatmış durumdadır. Türkiye olarak biz de hem dünya ölçeğinde diğer ülkelerle hem de kendi ülkemizdeki birey ve kurumlarla ilgili olarak sayısal bölünme üzerinde ciddiyetle durmalıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında da belirttiğim gibi, hedefimiz, bilgi toplumdur. Bu hedef, altyapı, eğitim, insan kaynakları ve teknoloji gereksinimlerinin göz önünde tutulacağı ve gerekli tüm yasal düzenlemelerin bir bütün halinde ele alınacağı bir bilişim reformuyla gerçekleştirilebilir. Meclisimizde bu konuda bütün partilerimiz tarafından sağlanan uzlaşma, bilişim reformunu başarabilmemiz için en büyük gücü oluşturuyor. Önümüzde, tutarlı, kararlı ve hızlı adımlar atmamız gereken aydınlık bir yol var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMREHAN HALICI (Devamla) – İlk ve en önemli adımın bu kutsal çatı altında atılıyor olması, bu yolculuğa inananları yüreklendiriyor, moral veriyor.

Uzlaşımımızın ve gücümüzün artarak devam etmesini ve bilgi toplumuna doğru hepimizin yolunun açık olmasını diliyorum, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Halıcı.

Şimdi, söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Ordu Milletvekili Sayın Cemal Enginyurt'ta; buyurun efendim. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye Bilişim Stratejileri ve e-Türkiye konulu genel görüşmeyle ilgili olarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Türkiye'nin bilişim stratejilerinin belirlenebilmesi ve şeffaf Türkiye hedefine ulaşabilmek için, Türkiye Bilişim Şûrası, e-Türkiye, e-devlet, e-parti ve e-demokrasi uygulamalarının önemi üzerinde durmak istiyorum.

Küreselleşmenin hızla devam ettiği ve ekonomik alanda sınırların kalktığı bir dünyada, insanoğlu, yeni bir çağa girmeye hazırlanmaktadır. Bilgi çağı olarak adlandırılan 21 inci Yüzyılda, bilgi ve iletişim teknolojisindeki baş döndürücü hızdaki gelişmeler dikkate alındığında, ülkemizin, çağdaş dünyayla arasındaki açığı kapatması hayati önem taşımaktadır. Bugün, değişen dünyada,

sadece gelişmekte olan ülkeler değil, gelişmiş ülkeler de en son teknolojiye ayak uydurmaktadırlar. Türkiye, bugüne kadar birikmiş, fakat bir türlü yapısal çözümlere kavuşturulamamış sorunlarından kurtulmak ve dünyayla bütünleşmek için, gelişmiş teknolojiyi ve çağdaş yönetim tekniklerini birlikte kullanmak zorundadır. Temel hedefimiz, Türkiye gerçeklerinden hareketle, dünyayla bütünleşmektir.

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu birçok ülkede, vatandaşlar ile devletin arasında sürtüşme bulunmaktadır. Devlete ve onu yöneten politikacılara karşı güven iyiden iyiye azalmış durumda; üstüne üstlük, seçmenler de, seçimlere ve demokrasiye kayıtsız. Ekonomik krizden iyice bunalan kitleler bir değişim arayışı içindeler. İnternette başlayan ve sürekli artan arayış budur. Yalnızca internette değil; bu değişimin ve arayışın kaynağı, bilgi, üretim ve değişim gücü, ekonomide ortaya çıkan bu sınırsızmış gibi görünen değişimin temelini oluşturmaktadır.

İnternet, sadece iş yapma yöntemimizi mi değiştirdi; elbette, hayır. İnternet, yaşam biçimlerimizi değiştirdi. Yalnızca bilişim sektöründe olanların değil, tüm toplumun, toplumların yaşamında önemli değişiklikler söz konusu. Bu toplumsal değişiklikler, bir yeni toplum mu demeliyiz ya da internet toplumu mu? Biz, teknolojinin topluma eklediklerini göz önünde bulundurarak, bu durumu, bilgi toplumu olarak isimlendiriyoruz. Aynı şekilde, bilginin ekonomi üzerindeki etkisini göz önüne aldığımızda, buna, bilgi ekonomisi tanımı verilmekte. Teknolojinin işletmeler tarafından önemli bir araç olarak kullanım oranının artması ve iletişimin bu durumu körüklemesiyle birlikte, on yıldır süregelen temel düzenlemelerde önemli delikler ortaya çıkmaktadır. Bilgi ekonomisi ya da bilgi temelli ekonomi, iş yapma yöntemlerini değiştirdikçe, işletmelerin rakipleri üzerindeki gücünü de, etkisini de artırmaktadır. Bu açıdan, Türkiye bilişim stratejilerinin belirlenmesinde, Türkiye bilişim şûrası ve şeffaf Türkiye hedefine ulaşabilmek için, e-Türkiye, e-devlet ve e-parti uygulamalarının yeri ve önemi oldukça büyüktür.

İletişim devriminin getirdiği imkânları harekete geçirerek, devleti daha verimli ve demokrasiyi daha katılımcı ve daha işlevsel hale getirebiliriz. Türkiye'nin şu karamsar ortamında iki çıkış yolumuz vardır. Bunlar, sağladığı müthiş verimlilik artışıyla yeni ekonomiye geçiş ve e-devlet. Tünelin sonunda ışık var; yani, yeni ekonomi, konu olarak artık birçok yayında inceleniyor.

Devlet, verdiği hizmetlerde bir tekel; rakibi ve alternatifi yok. Vatandaşlar, devletle çalışmaya mecbur. Ticarî bir işe başlamak için izin almak, doğan çocuğunu nüfusa kaydettirmek, sürücü ehliyeti almak, bir gayrimenkul edinmek, yurtdışına çıkış yapmak için pasaport almak, askerlik görevini yerine getirmek, evine su bağlatmak için, hep devletin ve kurumların kapısını aşındırmak gerekli. Devlet, ülke içinde faaliyet gösteren en büyük ticarî kuruluşlardan kat kat büyük ve karmaşık bir yapıya sahip. Silo mantığıyla çalışan, birbirinden bağımsız işleyen ve hatta birbirine rakip kurumlardan oluşan verimsiz bir yapı bu; bakanlık ve genel

müdürlükler gibi, ulusal muhtarlık, kaymakamlık, valilik ve belediye gibi bölgesel kurumlar ve çok sayıda müdürlüklerden oluşuyor. Yeni ekonominin oluşmasını sağlayan iletişim teknolojilerindeki yeniliklerden, sadece ticarî kuruluşlar değil, bu anlamda devlet ve kurumları da faydalanabilir.

E-devleti, devletin çalışanlarının ve vatandaşlarının birbirleriyle dijital olarak iletişim kurmaları olarak tanımlayabiliriz. E-devletin birçok faydası vardır. Bunlardan ilk akla gelen şunlardır: Devletin verimliliğini artırarak giderlerini azaltmak. Verimlilik artışı sayesinde vatandaşın ödediği vergilerde indirim sağlayarak, ekonomide canlanma yaratmak. Vatandaşlara 24 saat bilgi ve hizmet sunarak, onların verimliliğini artırmak. Bilgiyi paylaşarak devletin şeffaflığını artırmak. Vatandaşın devlete geri besleme yapmasını sağlayarak, devletle arasındaki sürtüşmeyi azaltmak. Vatandaşı ilgilendiren konular ve kamu görevine talip adaylarla ilgili tercihlerini hızlı bir şekilde belirlemelerini sağlamak. Özel sektörün yeni ekonomiye geçişiyle birlikte verimli iş yapma metotlarına alışacak olan vatandaşların devletten beklentileri de artacak, devletin başındaki politikacılar da bu beklentileri karşılamak zorunda kalacaktır.

Şimdi, şunu diyebilirsiniz: Türkiye'nin bu kadar önemli sorunu varken, bu "e" harfi de nereden çıktı? Elektronik devlet ne demek oluyor? Her şeyi elektronikleştirecek miyiz? Bu yaştan sonra bir de bilgisayar mı öğreneceğiz? Bu işi teknik uzmanlarına bırakmalı. Gerekli komisyonları kurup çalıştırmalıyız. Bu iş uzun zaman alır. Daha birçok köyde okul bile yokken, bu teknoloji lüksü de ne oluyor; konuyla ilgileniyoruz biçiminde düşünebilir ve bu düşüncelerinizi de seslendirebilirsiniz. Yalnız, bu biçimde düşünen siyasîler ya da bu görüntüyü veren siyasî parti örgütleriyle e-Türkiye sürecinde kolay kolay yol alınamayacağı da açıktır. Aslında, e-Türkiye dönüşümünü hızlandırmak amacıyla siyasîlerin yapması gereken tek şey, bu konuda vizyon sahibi olmaları; yani, e-Türkiye'yle gerçek anlamda ilgilenmeleri, e-Türkiye'yi anlamaya istek duymaları, e-Türkiye konusunun partilerüstü bir konu olduğunu kavramaları, Türkiye'nin önümüzdeki beş yıl, on yıl, elli yıl, yüz yıl sonra dünya coğrafyasındaki konumunun ne olacağı konusunu sürekli gündemlerinde tutmaları, e-Türkiye'nin önemini kavramak için istekli olmaları, e-Türkiye sürecinde geri kalınmışlığın, bizi, bugünkü Afgan toplumu ya da Afrika'daki ilkel kabilelerle aynı konuma getireceğini kavramalarıdır.

Türkiye'nin e-Türkiye'ye dönüşmesini sağlamak için, öncelikle, halen ne durumda olduğumuzun bilinmesi önemlidir. Bu kısıtlı ortamda, mevcut durumu tümüyle incelemek ve irdelemek imkân dahili değil; ancak, çok kalın çizgilerle bazı konulara değinmekte yarar var. Ülkemizin e-Türkiye'ye ilişkin olarak mevcut durumunu iki bakış açısıyla incelemek mümkün; iyimser bakış ve kötümser bakış.

İyimser olarak bakıldığında: Ülkeyi e-Türkiye'ye taşıyacak nitelikte teknik insan gücümüz var. Avrupa Birliği, "e-Avrupa artı" projesiyle e-Türkiye'ye geçişi hızlandırıyor. Başbakanlık düzeyinde

e-Türkiye konusuyla ilgileniliyor. Türkiye’de bilgisayar kullanımı yetersiz olmasına karşın birçok dünya ülkesine göre daha fazla. 25’ten fazla sivil toplum örgütü, 200’e yakın çalışma grubuyla doğrudan ya da dolaylı olarak e-Türkiye konusuyla ilgili çalışmalar yapıyor.

Kötümser olarak bakıldığında: Bilişim teknik insan gücümüz nitelikli olarak yeterli; ancak, nicelik olarak değil. Tasarruf tedbirleri, bilişim eğitimlerini ve yatırımlarını olumsuz etkiliyor. Bilişim kaynaklarımızı verimli olarak kullanamıyoruz. Bilişimsizlikten dolayı, ülke olarak, her yıl 50 milyar dolara yakın para kaybediyoruz. e-mevzuatımız yok. e-Türkiye çalışmalarında koordinasyonsuzluk had safhada, tekrarlar oldukça fazla. Yöneticilerimiz bilişim teknolojileri ve etkileri konusunda yeterince bilgili değil. Gerek iyimser gerekse kötümser açılarda belirtilenleri çoğaltmak mümkün. TBD Kamu-Bib çalışmalarında bu konu ayrıntısıyla irdeleniyor; ancak, gerçekleri de gözardı etmemek gerekir. Dünya ülkelerinin hızla e’leştiği günümüzde bizlere düşen görev, sürekli olarak e-Türkiye’nin oluşumuna, değişim ve dönüşüme katkı verecek her türlü girişimi desteklemek olmalıdır. On yıldır bu çağdaş değişime ve dönüşüme etkili bir girişim yapamayan devlet, acele bir şekilde ortak, ulusal ve uluslararası e-devlet standartlarını saptayıp, öncelikle, hükümetin yürütme kurumlarına bildirmeli ve uyulmasını istemelidir. Kuşkusuz, bu gelişim ve belirleme, toplumun ilişkili her kesimi için de yol gösterici ve kaynak paylaşımında temel yöntem olacaktır. Çağımızın belirgin özelliği, her tür eylem, yürütüm ve uygulamada bilişim teknolojisi içinde elektronik ortam ve iletişim kullanma sürecini ortak yapılandırma kurallarıyla sürdürmek ve paylaşmak olarak tanımlanması gerçeğidir. Eğer, örneğin, Avrupa Topluluğunun bir üyesi ya da onun gibi olmak istiyorsak çağdaş gereklilikler sağlanmalıdır.

Bilinen bir gerçektir ki, 18 inci Yüzyıldan beri topluluğumuzun önde gelen aydınları ve cumhuriyetimiz on yıllardır hep bu çağdaş düzeye ulaşabilmek için savaş vermiştir. Hükümeti, kurumları ve Millet Meclisiyle, tüm sivil toplum örgütleriyle bu sürece katkı verilmesi, bütünleşen dünyaya yeni teknolojileriyle ayak uydurulması ülkemizin beklentisidir. Bunun için yapılması gereken, siyasilerimizin e-Türkiye konusunda bilgilendirilmesini sağlayacak girişimlerin yapılmasıdır. Bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi Grubu ve bilişim sivil toplum örgütlerinin bir araya gelip, biz siyasilerin de e-Türkiye bilinci oluşturacak bir dizi etkinliği planlamaları gerekiyor. Bu bilinç oluşturulmazsa zaten sınırlı kaynakları olan Türkiye, bilişimsizlikten dolayı bugüne değin olduğu gibi bundan sonra da her yıl en az 50 000 000 dolar kaybetmeye devam eder. Bilişim teknolojileri ve internet ülkemiz için hayati önemdedir. Bu teknolojileri kullanmak ve daha önemlisi üretmek zorundayız. Bu, dünyayla yarışmak ve Avrupa Birliğiyle bütünleşmek isteyen çağdaş Türkiye için bir tercih meselesi değildir, bir zorunluluktur.

Hiçbir şey kendiliğinden gerçekleşmiyor. Türkiye, kendi kısacık tarihinde bile bunun tanığıdır. Cumhuriyeti kuranlar, reformları ulusal çapta gerçekleştirmeselerdi, yüzde 10'u bile okuma yazma bilmeyen, sadece 10 000 kadar gazetenin satıldığı bir ülkede aydınlanma seferberliği yapmasalardı, altıyüz yıl boyunca iktidara ortak olmuş din olgusunu devlet ve ülke yönetiminden ayırmasalardı, bugün diğer Müslüman ülkelerden farklı bir Türkiye gerçekleşemez, bilakis, Afgan toplumuna benzerdik.

Hiçbir şey kendiliğinden olmuyor. Mustafa Kemal, o dönemin şartları içinde Türkiye'nin kalkınmasını omuzlayacak kamu iktisadî teşebbüslerini kurmasaydı Türkiye bugünkü birikimi sağlayabilirdi miydi?

Milletleri ayakta tutan, onların kanını, canını, ruhunu durmadan yenileyen ve sonuçta ileri düzeyde bir yerlere taşıyan millî ölçekli büyük projelerdir. Bu projeler, bazen eğitim ve kültür ağırlıklı olur, bazen de bilim, teknoloji, ekonomik ağırlıklı. Bu çaplı büyük projeler karakterleri ve sürdürülebilirlikleri açısından siyasal iradeli, ulusal destekli olmak zorundadırlar. Bugün en büyük açmazlarımızdan biri, özellikle ekonomik alanda böyle ulusal projelerimizin olmamasıdır.

Türkiye'yi yöneten siyasal partilerin, ne yazık ki, ülke ekonomisini bilinçli olarak yönlendirecek ve Türkiye'yi ileri ülkeler düzeyine taşımaya büyük katkılarda bulunacak kaldıraçları, araçları, sistemleri ciddî ve uygulanabilir projeleri ortaya koyması gerekir.

Türkiye'yi yöneten siyasî partilerin şeffaf olması gereken ve her yerde erişilebilen bilgi bankaları mevcut değildir, olması gerekir. Bu yüzden, bir kişi istediği an partilere üye bile olabilmekte ve bunu kimse bilememektedir. Yani, bir kişi birkaç partiye üye olmakta, bu teknolojinin kullanılmaması sebebiyle de, bu, bilinmemektedir. Bu ise, mantık ve akıl dışı bir durumdur.

Siyasî irade, örneğin bilim ve teknoloji politikalarının orta ve uzun vadede ülke ekonomilerine en büyük katkıları yapan araç ve gereç olduğunu görmüyor; gelişmiş ülkelerin kalkınma tarihlerinin, aslında, bilim ve teknoloji üretimi ile buluş ve yaratıcılıklarıyla paralel bir seyir izlediğini bilmek istemiyor. Ekonomik kalkınma ve teknoloji tarihi araştırmacıları, bizim gibi ülkelerin, bilinçli politikalara, örneğin, günümüzde bilgi teknolojileri alanlarına yapılacak büyük yatırımlarla, önemli ölçüde ulusal zenginlikler yaratabileceğini gösteriyorlar. Nitekim, dünyada bunun örneklerini izliyoruz. Bu örnekler için, gözümüzü sadece doğuya çevirmemize gerek yok. Avrupa'nın en ucundaki patates ülkesi İrlanda, son yirmi yılda, bilişim alanında, bilgi teknolojileri alanında uyguladığı politikalarla, ulusal gelirini 20 000 doların üzerine çıkarmayı başarmış ve Avrupa'nın birçok yerinden bilişim üssü olmayı becermiş bir ülkedir.

Ekonomi, kendi kendine sıçrama yapamaz. Şirketlerin çok doğal olan dar bakışlı ekonomik yatırım ve yöntemleriyle, ülkenin ekonomik alanda atılımlar yapacağını beklemek, bu ülkenin

insanını birkaç on yıl daha oyalamak demektir. Bilgi teknolojilerini geliştirmeye, üretmeye yönelik ulusal planların, arka planda araştırmaya ve geliştirmeye verilecek desteklerin, Türkiye'yi önemli konumlara getirmesi kaçınılmazdır. Bilgi teknolojileri, her türlü üretim temelinde radikal değişiklikler içermektedir. Yeni teknolojiler, içerdikleri yoğun akılla, büyük katma değer yaratan üretim araçları oldular. İleri teknolojilerin ekonomiyi ve hayatı her yönden yeniden biçimlendirme süreci devam edecektir. Yeni teknolojiler ve yeni teknolojilerle üretim, ekonomik bakımdan rekabet edebilirliğin anahtarı olmuştur. Eğer, ulusal rekabet gücünü artırmak ve refah ülkesi olmak gibi bir sav ve düşüncemiz varsa, bizim gibi ülkelerin önünde, ileri teknoloji üreticisi ülke konumuna gelmekten başka hiçbir şans yoktur. Kalkınma için gerekli olan, demokrasi, şeffaf yönetim ve benzerinin yanı sıra, bu ülke insanının önüne, arkasında ulusal destek olan önemli projeler koymaktır. Gerisinin, çorap söküşü gibi çözülebileceğini düşlemek zor değildir.

Gelin, ülkemizin geleceğini teknolojiyle aydınlatalım. 10-12 Mayıs'ta toplanacak olan, Sayın Başbakanın himayesindeki, Türkiye İletişim ve Bilişim Stratejileri Şûrası, bu konuda önemli bir adım, önemli bir başlangıçtır. Türkiye'nin meselelerini çözmek istiyorsak, Türkiye'yi, 21 inci Yüzyılda, bölgesinde lider, dünyada süper bir Türkiye yapmak istiyorsak, e-devleti, e-Türkiye'yi bir an önce gerçekleştirmek mecburiyetindeyiz. Bu, belki de, çocuklarımıza bırakabileceğimiz en güzel mirastır. Tünelin sonunda ışık vardır; önemli olan, tüneli geçmek istemektir.

İletişim ve Bilişim Şûrasının, Türk Milletine, Türk Devletine hayırlara vesile olmasını diliyor, saygı ve sevgilerimle hepimize teşekkür ediyorum. (MHP, DSP, DYP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum efendim.

Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Ziya Aktaş; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) – İzniniz olursa, acaba 13 dakika kullanabilir miyim? Vermek istediğim...

BAŞKAN – Efendim, siz buyurun, Allah kerim... Konuşmanıza göre değişir.

A. ZİYA AKTAŞ (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bugün, değerli bir kardeşimizin, İstanbul Milletvekilimiz Sayın İsmail Aydın'ın kaybıyla duyduğumuz acıyla sözlerime başlıyorum; kendisine Allah'tan rahmet diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen her partiden, burada bulunan her partiden toplam 80 milletvekilimizin üyesi bulunduğu ve adına "Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi ve Bilgi Teknolojileri Grubu" veya "Bilişim Grubu" kısaca "Bilgi Grubu"

dediğimiz bir grubumuz var, biliyorsunuz. Burada, milletvekillerimizle birlikte, kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, basın ve medya kuruluş temsilcileriyle örnek bir platform oluşturuldu. Grubumuz, 4 yıla yakın bir süredir, 1998 yılından beri, yaptığı çalışmalarla, hem Meclisimizin internet altyapısının oluşumunda hem de ülkemizin 2000 yılı sorunu gibi sorunların başarıyla çözümlenmesinde önemli ve yararlı katkılarda bulundu. Grubumuz, Türkiye'nin yazılım sorunlarından bilgi toplumu ve e-Avrupa ve e-Türkiye çalışmalarına kadar çok çeşitli alanlarda yararlı çalışmalarını sürdürmekte, bu konularda hem kamuoyu oluşturmaya katkıda bulunmakta hem de hükümetimize gereken zamanlarda ve konularda önemli olduğuna inandığımız öneriler geliştirmekte ve sunmaktadır. Bütün bu çalışmalarımızda Meclis Başkanlarımız Sayın Çetin, Sayın Akbulut ve Sayın İzgi'den, Başbakanımız Sayın Ecevit ve Başbakan Yardımcılarımız Sayın Bahçeli, Sayın Yılmaz ve Sayın Özkan'dan hep destek gördük, teşvik gördük, bunları huzurunuzda şükranla ifade etmek isterim.

Sayın üyeler, sayın milletvekilleri, ancak, bu konuyla Grubumuz çok yakından ilgili olduğu halde, bugünkü görüşmeler sırasında, Grubumuz adına Başkan olarak benim ve birkaç üye milletvekili arkadaşımın da konuşabilmesi için yaptığımız girişim ve önerdiğimiz bir çözüm bir partimizin grup başkanvekili tarafından açıkça engellenmiştir. Bunun nedenini anlamakta güçlük çekiyorum. Kayıtlara geçmesi için bunu doğru bulmadığımı ve çok yadırgadığımı söylemek istiyorum. Bu nedenle huzurunuzda kişisel olarak söz aldım. Sözlerime başlarken hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Kısaca bilişim araçları dediğimiz bilgi teknolojileri veya bilgi ve iletişim teknolojileri araçları; yani, bilgisayar, etkileşimli televizyon, iletişim araçları internet gibi araçlar, bilgi toplumu dediğimiz sanayi ötesi toplumun olmazsa olmaz araçlarıdır; ama, bunların sadece birer araç olduklarını, asıl amacın bilgi ve onu kullanan insan olduğunu gelişmiş ülkelerde insanlar ancak 80'li yılların sonuna doğru, 90'lı yılların başlarında görebildi. İnsanoğlu, insanı bu yıllarda âdeta yeniden keşfetti. İngilizce'de data, information ve knowledge dediğimiz, dilimizde de veri, haber ve bilgi dediğimiz kavramların farkına ve ayırdına ancak 90'lı yıllarda vardı. İnsanın gerek duyduğu bilgiye gereken zamanda, gereken doğrulukta, ucuz ve kolay yoldan erişebilmesinin önemi ve değeri her zamankinden daha çok anlaşılır oldu. Bilgi teknolojisi araçları yardımıyla bilginin üretilmesi, paylaşımı ve yayılması, küreselleşme süreciyle birlikte tüm toplumları etkiler oldu.

Değerli arkadaşlarım, 2001 yılının sonunda, dünyadaki ülkelerin yarısından fazlası, 192 ülkeden 121'i veya oran olarak yüzde 63'ü, insanlık tarihinde ilk defa, demokratik seçimle işbaşına gelmiş hükümetlerce yönetilir oldu. Bu oran, bundan onbeş yıl önce yüzde 40 dolayındaydı.

1990'lı yıllarda, Amerika Birleşik Devletlerinin bilgi ve bilgi teknolojileri veya bilişim alanında yaptığı büyük atılım sonucu

ekonomide, ticarete ve kamu yönetiminde sağladığı başarı ve verimlilik artışı -daha önceki konuşmacılar da belirttiler- Japonya’da ve Avrupa Birliğinde dikkat çekti. Her iki ülke de, 1999 yılının aralık ayında, önlerine, gelecek olan bir beş-on yıllık dönemde, bilgi toplumu oluşturma hedefi koydular.

Bizim açımızdan, Türkiye olarak, Avrupa Birliğindeki gelişmeleri biraz daha yakından izlemekte yarar var diye düşünüyorum.

Avrupa Birliği, Amerika’daki gelişmeleri izlemek üzere, önde gelen bürokratlar ve işadamlarından oluşan bir komiteyi görevlendirdi. Bu komite, 1994 yılında, Bangeman Raporu diye bilinen bir rapor hazırladı. Bu rapora dayalı olarak, 1995 yılında, Avrupa Birliği Komisyonu bünyesinde bakanlık düzeyindeki bir DG olan “Telecominations, Information Industrious and Innovation” - isterseniz, kısaca “bilişim” diyelim- bir bilişim DG’si kuruldu. Ancak, bu DG’nin görevi, adı, çok geçmedi, 1998 yılında “Information Society” (Bilgi Toplumu) olarak değiştirildi, yeni görev tanımı yapıldı.

e-Avrupa projesi de, yine, bildiğiniz gibi, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde bilgi toplumu oluşturmaya amaçlanmaktadır. Projenin, aday ülkeleri de içerecek şekilde yeniden tanımı, 2001 yılının mart ayında, e-Avrupa+ olarak yapıldı. 2001 yılı haziran ayında, Göteborg Zirvesinde, tüm diğer aday ülkelerle beraber, Başbakanımız Sayın Ecevit, Türkiye’nin de e-Avrupa+ projesine katılım kararını bildirdi.

Daha önce 19 Mart 2001 tarihinde kabul edilen Ulusal Programda -az önce, bir iki sayın konuşmacı da okudular- bir paragraf var. Bu paragrafta “Hükümetimiz, Avrupa Birliği çerçevesinde başlatılan ve yürütülmekte olan E-Avrupa girişimini desteklemekte ve bu girişime katkıda bulunmak istemektedir. Türkiye’de bilgi toplumu oluşturmak amacıyla E-Türkiye girişimini başlatıp, yönlendirmeyi ve Avrupa Birliğindeki çalışmalarla eşgüdümü sağlayacak bir kurumsal yapıyı, ilgili özel sektör, akademik çevreler, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde oluşturmaya hedeflemektedir” deniliyor.

Kısacası, hükümetimiz, Türkiye’nin bilgi ve bilgi teknolojileri veya bilişim alanındaki stratejisini, Türkiye’nin önüne E-Avrupa hedefi olarak bir yıl önce koymuştur. Az önce konu edilen 6 ncı çerçeve programının da, bu yönde atılmış önemli bir adım olduğunu düşünüyorum ve hem hükümetimizi kutluyorum hem de hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, bilgi toplumu bilgi ve teknoloji demek; araştırma, geliştirme, buluş ve inovasyon demektir; bu nedenle eğitim öne çıkmaktadır. Bilişim veya bilgi ve iletişim teknolojileri ise, adı üstünde teknoloji ürünüdürler. Halbuki, bilgi toplumu olgusunun ekonomik ve sosyal boyutu da vardır.

E-Avrupa doğrultusunda E-Türkiye çalışmaları da iyiniyetle başlatılıp sürdürülmektedir; ancak, E-Avrupa ve onun parçası olan E-Türkiye projesinde, kurumlar arasında koordinasyonu sağlayabilecek ve hükümet düzeyinde yetki ve sorumluluğu olan

bir makam Türkiye’de hâlâ olmadığından, koordinasyon tam olarak sağlanamamakta; çalışmalarda kopukluklar olmakta, emek, zaman ve kaynaklar boşuna yitirilmekte, zaman zaman kimi kurnazlıklar makbul sayılır olmaktadır. Bu çalışmaların sadece iyiniyetle yürüyemeyeceğinden dünden, bugünden ve yarından birer örneği sizinle paylaşmak istiyorum. Dünden örnek, 1 Şubat 1999 tarihli ve Türkiye’de hem yazılım üretiminin hem de teknopark kurulmasının teşvik edilmesi amacıyla, arkadaşlarımızla birlikte verdiğimiz kanun teklifidir. Bu gerçekleşmemiştir. Bunun yerine, 26 Haziran 2001 günü kabul edilen Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu içine sadece halen teknopark içerisinde olan tek bir yazılım firmasına yarar getirilmiş, sağlanan veri bağışıklığı gibi yararlar, teknopark dışındaki yazılım üreten diğer firmalar açısından haksız rekabet yaratmıştır. Ayrıca, gerekli olan yönetmelik hâlâ çıkarılmadığı için de yeni teknoparkların kurulmasının da aylardır bekletildiği ve böylece var olan teknoparkın da kayırıldığı söylenebilmektedir.

Bugünden örnek RTÜK Yasasıdır. Aylar önce RTÜK Yasasında internet yayınıyla ilgili sakıncalı bir maddenin eklenmesi için, bizzat katkıda bulunan bir arkadaşımız, şimdi de bizzat bunların düzeltilmesi için çaba sarf edeceğini söylüyor. Yine bu arkadaşımız, kendisinde var olduğuna inandığı bir yetkisini bizzat kullanacağını söylüyor; ama, bunu kullanırken, başkalarının görüşüne de yer ve değer verse...

Bu konuyla ilgili bundan 10 gün önce Avrupa Parlamentosunda alınan bir kararı size okumak istiyorum: Avrupa Parlamentosu web sitelerinin, ne nedenle olursa olsun, herhangi bir şekilde engellenmesine hayır kararı almış, 460 kabul, sıfır karşı oy ve 3 çekinse oyla.

Kaldı ki, olay, sadece internet yayınıyla da bitmemektedir. Konunun elektronik imzadan elektronik ticarete, bilgi gizliliğine, bilgi mahremiyetine, telif haklarına ve de en önemlisi e-Avrupa çalışmalarına kadar pek çok yönü vardır; şimdi, bu tür uygulamalarda yanlış yapıp düzeltmenin doğru olmadığını düşünüyorum; çünkü, kaderimiz, önce bozup sonra düzeltmeye çalışmak olmamalıdır diye düşünüyorum.

Şimdi, size bir de yarından örnek vermek istiyorum. Yakına Meclis gündemine gelmesi beklenen bir yeni yasa da ulusal bilgi güvenliğiyle ilgilidir. Özünde hiçbirimizin karşı çıkmayacağı, çıkamayacağı böyle bir yasa dahi tek başına ele alındığında pek çok sorunu da beraberinde getirecektir.

Size, dünden, bugünden ve yarından birkaç örnek verdim arkadaşlar. Amacım, bilgi ve bilgi teknolojileri veya bilişim alanında birbirlerinden tümüyle ayrı ve kopuk kopuk, sadece günü kurtarmak için çıkarılacak yasaların çözüm olmayacağı, bunun ülkemize ve halkımıza çok daha fazla acılar ve zararlar getireceği görüşünü sizinle paylaşmaktır.

Bilgi toplumu Türkiye’de sadece bir kesimin değil, kamu kesimi, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, akademik kesim, basın ve medyayla hep birlikte gerçekleşecektir. Bunlardan sadece bir kesimin öne çıkma gayreti davaya onulmaz zararlar verir diye

düşünüyorum. Unutulmasın, bilgi toplumunun en önemli katkısı, demokrasiye ve ortak akıl üretilmesine olan olumlu katkısıdır.

Türkiye için bilgi toplumuna dönüşümün ve e-Avrupa ve e-Türkiye projesinin başarısı için yapılması gereken, Bilgi Grubu üyesi 52 milletvekili arkadaşımızın imzasıyla Sayın Başbakanımızın ve Sayın Başbakan Yardımcılarımızın bilgi ve görüşlerine sunduğumuz Bilgi Toplumunu Bakanlığı Kuruluş Yasa Taslağı üzerindeki çalışmaların daha fazla zaman yitirilmeden tamamlanmasıdır.

Son olarak Sayın Başkanım, izninize sığınarak...

BAŞKAN – Estağfurullah, buyurun efendim.

A. ZİYA AKTAŞ (Devamla) - Meclis Başkanımızdan, sizlerden -Sayın İzgi'den ve Başkanvekillerimizden- Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu olan bütün partilerimizin değerli başkanlarından, grup başkanvekillerinden, Bilgi Grubu olarak şu isteklerimizin gerçekleşmesini umuyor ve desteklerinizi bekliyoruz:

1- 50 imzayla Temmuz 1999 ayında vermiş olduğumuz ve hâlâ önünüzde bulunan Meclis gündeminin 22 nci sırasında bulunan "Türkiye'nin Bilgi ve Bilgi Teknolojisi Kaynaklarının Etkin Kullanımı" konulu Meclis araştırmasının işleme konulması.

2- 10 Ağustos 1999 tarihinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Bilgi İşlem Amirliği yerine bir daire başkanlığı kurulması amacıyla verdiğimiz -48 milletvekili imzasıyla-teklifimizin işleme konulması.

3- İçtüzük çalışmaları sırasında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulması oybirliğiyle Genel Kurulda onaylanan "Bilgi ve Teknoloji Kurulu" 2000 yılı Aralık ayındaki üzücü olaylar sonunda diğer maddelerle birlikte rafa kaldırılmıştır. Sadece bilgi teknolojileri değil, deprem, yeni malzemeler, yeni enerji kaynakları, gen teknolojileri, nükleer teknoloji gibi konularda yasal altyapı oluşturma gereği, Bilgi Toplumunu Bakanlığı kurulsada, bu kurulun gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Nihayet son olarak, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; milletvekili destek personeline telefon gibi, daktilo gibi, hatta onlardan da daha fazla gerekli olan bilgisayar olanağının ve teknik eğitimin sağlanmasını ve isteyen milletvekillerimizin de parasal katkısına açık olabilecek şekilde, milletvekillerimize bilgisayar olanağı ve teknik eğitim sağlanmasını öngören ve üç yıldır beklediğimiz, üç yıl önce yaptığımız önerimizin de Türkiye Büyük Millet Meclisinde değerlendirilmesini umuyor, bekliyor ve diliyoruz.

Bu görüş ve düşüncelerle hepinize sevgiler, saygılar sunarım.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Rica ediyorum efendim. Sayın Aktaş, ben teşekkür ediyorum.

Hükümet adına, Sayın Bakan; buyurun. (Alkışlar)

DEVLET BAKANI TUNCA TOSKAY (Antalya)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de bilişim stratejileri ve elektronik Türkiye konulu genel görüşme dolayısıyla hükümet

adına yapacağım konuşmama başlamadan evvel hepinizi saygıyla selamlıyorum; özellikle bu konunun Yüce Meclisin gündemine getirilmesini de büyük bir memnuniyetle karşıladığımı ifade etmek istiyorum.

Türk toplumunun üst düzeyde bir bilgi toplumu olabilmesi için bilim ve teknoloji alanında bugünden yapılması gerekenlerin belirlenmesi, Atatürk'ün işaret ettiği muasır medeniyet seviyesine ulaşma hedefi doğrultusunda, bilim ve teknolojiye hâkim, teknolojiyi bilinçli kullanan ve yeni teknolojiler üretebilen, teknolojik gelişmeleri toplumsal ve ekonomik faydaya dönüştürme yeteneği kazanmış bir refah toplumuna geçişi sağlamak, hükümetimizin ve hepimizin ana hedefi olmak gerekir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu hedefe ulaşmak için, bazı gelişmiş ülkelerin izledikleri yollara bakmak, bu tecrübelerden yararlanmak, herhalde, doğru bir yöntem olsa gerek. Dünyada bilişim sektörünün ve teknoloji üretiminin önde gelen ülkesi Amerika Birleşik Devletlerinde, 1970'lerin ve 90'ların başlarında yaşanan ekonomik krizler, ABD hükümetlerinin yeni fikirlere, yaratıcılığa, teknolojinin gelişmesine ve teknolojinin sağladığı bilgiye dayalı üretime destek vermesiyle aşılmıştır. Amerika Birleşik Devletlerinde, ordu ve üniversitelerin kendi aralarında haberleşme ağı olarak kurdukları internet, daha sonra giderek yayılarak, dünya nüfusunun önemli bir bölümünün kullandığı bir iletişim ve bilgi alışveriş sistemi haline gelmiştir. Bunun farkında olan Avrupa Birliği ülkelerinin hükümet ve devlet başkanları, Amerika Birleşik Devletlerinin gerisinde kalmamak için, Elektronik Avrupa Eylem Planını 19-20 Haziran 2000 tarihinde kabul ederek, bilgi toplumu olma yönünde önemli bir adım atmışlardır. Elektronik Avrupa Eylem Planı, Avrupa'yı, dünyadaki en dinamik ve rekabet gücü yüksek ekonomi haline getirme amacına yönelik olarak, özellikle internet alanında gerekli altyapıyı kurmayı hedef almaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinde son on yılda görülen ekonomik büyümenin, önemli ölçüde, yüksek ve orta düzey teknoloji, iletişim hizmetleri, finans, sigorta hizmetleri, kamusal, sosyal ve bireysel hizmetler gibi bilgi yoğun sektörlerden kaynaklandığı görülmektedir. 1990'ların sonu itibariyle, Amerika Birleşik Devletlerinde üretilen toplam katma değer yaklaşık yarısı bilgi yoğun sektörlerden sağlanmıştır. Buna paralel olarak, yine aynı ülkede ileri teknoloji sanayilerinin, toplam imalat sanayi içindeki payı, 1970'lerde yüzde 18'lerden 1994'te yüzde 25'lere yaklaşmış, OECD ülkelerinin toplam ihracatında ileri teknoloji ürünlerinin payı da, 1970'lerdeki yüzde 15-18'ler oranlarından 1990'ların başında yüzde 25'lere yükselmiş bulunmaktadır.

Bu göstergeler, bilgi yoğun sektörlerin ekonomik gelişme üzerindeki olumlu etkilerinin artma eğiliminde olduğunu ifade etmektedir. İstihdam konusundaki gelişmeler de aynı trendi izlemektedir. İngiltere'de, 1999'da hazırlanan raporda, devlet hizmetlerinin, aşamalı olarak, 2002 yılında yüzde 25'ten başlayıp, 2005'te yüzde 50, 2008'de de tamamının elektronik ortamda verilmesinin hedeflendiği öngörülmektedir. Keza, Singapur, 1989

yılında başlatılan elektronik veri değişimi temeline dayanan sistemle, dışticaret işlemlerinde yer alan tüm kesimlerin dahil olduğu bir uygulama başlatmıştır. 1991 yılında, tüm işlemlerin yüzde 95'i sistem üzerine aktarılarak, işlem yapma süresi ortalama 1 ilâ 4 günden 15 dakikaya düşürülmüştür. Sonuçta, 1991 yılı itibariyle taşımacılık sektörü maliyetlerinde bu uygulamayla yüzde 25 ile 30 arasında bir düşme kaydedilmiştir.

Bilişim teknolojilerinin dünyada en yaygın kullanıldığı alan elektronik ticarettir. 2001 yılında, firmadan firmaya satışların 176 milyar dolar ve firmadan tüketiciye olan satışların ise 59 milyar dolar olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Bu trend, firmadan firmaya elektronik ticaretin daha hızlı artacağına bir göstergesidir. Önümüzdeki yıllarda elektronik ticaretin büyük bir patlama göstereceği beklenmektedir. Yapılan tahminler, dünyadaki toplam elektronik ticaret hacminin 2005 yılına kadar 1 trilyon dolara ulaşacağını öngörmektedir.

Türkiye'deki bilgi ve iletişim sektöründeki ilerleme ve büyüme hızının, 2000 yılı esas alındığında, yüzde 20'lerin biraz üzerinde olduğu görülmektedir. Oysa, gelişmiş ülkelerle aramızdaki açığı kapatmak için, en az yüzde 30-35 civarında bir hızla büyümeye ihtiyacımız vardır. Bilişim sektörünün ulusal gelire oranını ele aldığımızda ise, ülkemizdeki bu oran binde 8'lerde kalmaktadır. Bu rakam, Batı Avrupa ülkelerinde yüzde 2,5, Amerika Birleşik Devletlerinde ise yüzde 4,5'tur. Bu ülkelerle bir yarış ortamında olduğumuz düşünülecek olursa, aynı bilgi ağından yararlanmak için, bu oranın, en kısa zamanda, en az üç veya dört kat artması zorunlu görülmektedir.

Türkiye'de, internete bağlı kişisel ve kurumsal bilgisayar sayısı 800 000 civarında olup, bu sayı, nüfusun yaklaşık yüzde 1,3'ünden ibarettir.

Türkiye'de, kişisel bilgisayar adedi ise 867 000 olarak hesaplanmaktadır; bu ise, yüzde 1,4'lük bir oranı ifade etmektedir. Oysa, Batı Avrupa ortalamasında, her 100 kişiye 21, Amerika Birleşik Devletlerinde de 51 bilgisayar düşmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elektronik devletin temelinde, devlet ile vatandaş arasındaki bilgi akışında hız ve şeffaflığın artması vardır. Elektronik devletle, devlet, sağlam altyapı kurarak, daha verimli hizmet sunarken; vatandaş da, ulaşmak istediği bilgi ya da evraka daha az bürokratik işlemlerle ulaşacak, devletin karar alma mekanizmalarında daha aktif yer alacaktır.

Elektronik devlet, kamu kurumlarının vatandaşa verdikleri hizmetlerin elektronik ortama taşındığı bir yapıyı ifade etmektedir; ancak, elektronik devlet, sadece işlemleri elektronik ortama geçirmekle sağlanamaz. Kamudaki bürokratik işlemlerin ve süreçlerin gözden geçirilerek sadeleştirilmesi ve azaltılması, konunun özünü teşkil etmektedir. Bu da, teknolojinin getirdiği imkânlar ve çağdaş devlet anlayışı dikkate alınarak, kamu yönetim kültürünün değişmesini gerektirmektedir. Bu modelde, vatandaşların bilgilere zor ulaştığı, yavaş işleyen bir kurumlar

bütünü olan devletin yerini, hızlı ve verimli çalışan, şeffaf olan kurumlardan oluşan devlet almaktadır.

Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri, tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de kaçınılmaz ve köklü değişimi beraberinde gündemimize taşımış bulunmaktadır. Bu değişime ayak uydurabilmek amacıyla, kamuda farklı çalışmalar başlatılmıştır.

19 Mart 1998 tarihli Başbakanlık genelgesiyle, kamu bilgisayar ağlarına ilişkin yapılan faaliyetlerin değerlendirilmesi, koordinasyonu, izlenmesi ve finansmanı konusunda karşılaşılan sorunların çözülmesi amacıyla, Kamunet Üst Kurulu oluşturulmuştur.

1998 yılında, Türkiye’de, internetin altyapıdan başlayarak tüm boyutlarıyla, kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerini belirlemek, bu hedeflere erişmek için gerekli stratejik ve taktik ulusal kararların alınması ve uygulanması sürecinde Ulaştırma Bakanlığına danışmanlık yapmak üzere İnternet Kurulu oluşturulmuştur. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun, yine, 1997 yılında aldığı karar gereğince, elektronik ticaret ağının kurulması için oluşturulan Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu, Dış Ticaret Müsteşarlığının koordinasyonunda çalışmalarını sürdürmektedir.

2000 yılında, Dış Ticaret Müsteşarlığının koordinasyonunda, Türk Cumhuriyetleri ile ülkelerimiz arasında yazılım ihracatı, elektronik ticaret, karşılıklı yazılım kapasitesini artırma, bilgisayar eğitimi konularında işbirliğini geliştirmek amacıyla, Türk Cumhuriyetleri Bilgi Teknolojileri Çalışma Grubu kurulmuş bulunmaktadır; bu grupla ilgili Devlet Bakanlığıyla koordinasyon da sürdürülmektedir.

Bilgi toplumuna odaklanan elektronik Türkiye çalışmaları birbirinden bağımsız olarak artan bir hızla yaygınlaşmaktadır. Yukarıda yalnızca birkaçından bahsettiğim bu çalışmaların bir merkezî otorite tarafından izlenmesi, koordinasyonu ve yönlendirilmesi ihtiyacı, bugün, ortaya çıkmış bulunmaktadır. Türkiye’nin bugüne kadar sürdürdüğü çalışmalara, Avrupa Birliğinin aday ülkeler için başlattığı Elektronik Avrupa Artı girişimi de eklenmiş olduğundan, yapısal düzenleme ihtiyacı da daha artmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15-16 Haziran 2001 tarihlerinde Göteborg’de düzenlenen Avrupa Birliği zirvesinde, Türkiye, e-Avrupa Artı girişimine dahil olmuştur. Avrupa’da bilgi toplumunun oluşturulması için hazırlanan e-Avrupa Artı girişimi, eğitimden sağlığa, akıllı ulaşımdan elektronik ticarete, özurlülerin internet kullanabilmesinden yüksek teknolojideki KOBİ’lere kadar geniş bir yelpazeye sahiptir. Elektronik Avrupa Artı girişimi, Türkiye’nin de dahil olduğu aday ülkelerin ekonomilerinin bilgi ve teknoloji yapısının modernizasyonunun hızlandırılmasını amaçlamakta, kurumsal yapılanmayı desteklemekte, ülkelerin rekabet güçlerini geliştirmeyi hedef almaktadır.

Ülkemizin bilgi toplumunu oluşturması ve elektronik Avrupa+ girişimine katılması hususlarına ulusal programımızda da yer verildiği, hepimizin malumlarıdır.

Türkiye'yi bilgi toplumuna götürecekt kalıcı yapısal düzenlemeler yapılınca kadar e-Türkiye çalışmaları, Başbakanlık tarafından, Kasım 2001 tarihinden itibaren koordine edilmeye başlanmıştır.

Elektronik Türkiye çalışmaları, kamu, vatandaş, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörle birlikte çalışılarak, bilgi toplumuna dönüşümü amaçlamaktadır. Bu projede, tüm kesimlerin öneri ve katkıları ile gereken stratejiler belirlenmeye çalışılmakta ve bu stratejilere göre hükümetçe saptanan politikaların uygulanması için ilgili kesimler arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanmaktadır.

Elektronik Türkiye çalışmaları, daha evvelki konuşmacıların da ifade ettiği gibi, 13 çalışma grubu tarafından yürütülmektedir.

Elektronik Türkiye projesi tamamlandığında, sağlayacağı yararları detaylı olarak anlatmaya gerek yok; ama, şunu ifade etmek mümkün: Bununla, ekonomimizde ve toplumumuzda devrim yaratabilecek nitelikte bazı değişiklikler kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada elektronik ticaretin hukukî altyapısına ilişkin düzenlemelerde, elektronik ticareti kolaylaştırmak ve kâğıt temelli belge kullananlar ile bilgisayar temelli bilgi kullananlara eşit davranılmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Halihazırda pek çok ülkede yürürlükte bulunan kanunlarda yazılı, imzalı veya esas nüsha olma şartları aranmakta; bu da, modern iletişim imkânlarının kullanılmasını engellemekte veya kullanılmasına sınırlamalar getirmektedir. Ülkeler, bilgilerin üretilmesi, iletilmesi ve saklanmasında güvenilir bir usul kullanılması, bilgi bütünlüğünün korunması, elektronik imzada güvenilir donanım, yazılım, sistem kullanılmasına ilişkin esasları içeren hukukî düzenlemeler yapmaktadırlar. Bu düzenlemeler doğrultusunda, kanunen yazılı olma, imzalı olma şartlarının arandığı veya belge aslının istenildiği durumlarda, elektronik veri ve elektronik imza yoluyla da bu şartların karşılanabilmesi kabul edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, elektronik ticaretin gelişebilmesi ve kullanıcılar tarafından benimsenebilmesi için, açık ağ sistemine duyulan güvenin sağlanması şarttır. Bunun sağlanması, taraflar arasında iletilen bilginin gizliliği, bütünlüğü ve tarafların kimliklerinin doğruluğunun kurulacak olan teknik ve yasal altyapıyla garanti edilebilmesine bağlıdır.

Bu çerçevede, Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinatörlüğünde, Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu Hukuk Grubu tarafından hazırlanan ve Başbakanlığa sevk edilen Elektronik Veri, Elektronik Sözleşme ve Elektronik İmza Kanunu Tasarısı Taslağıyla yukarıda belirtilen şartları sağlayacak bir sistem kurulmaktadır. Bu çalışmayla, sertifika hizmet sağlayıcılarının uyacağı esasların tespiti, dolayısıyla, güvenlik altyapısının teşkili, bunun yanı sıra, elektronik veri, elektronik sözleşme, elektronik imza, elektronik

belge kavramları gibi, mevcut hukuk sistemimizde yer almayan kavramlara hukukî nitelik kazandırılması amaç edinilmiştir.

Tasarının kanunlaşmasıyla birlikte, Türkiye de diğer ülkelerdeki uygulamalara paralel bir uygulama içerisine girecek, güvenlik altyapısı yasal olarak sağlanmış bir sistem içerisinde, kişi ve firmaların dünyayla bütünleşmesine, gelişen elektronik ticaret hacmi içerisinde yer almasına imkân tanınacaktır.

Diğer taraftan, devletin bilgi güvenliği faaliyetlerine ilişkin olarak da, Genelkurmay Başkanlığının koordinasyonunda, ilgili kamu kurumlarının yanı sıra, sivil toplum kuruluşlarının da aktif katılımıyla, Ulusal Bilgi Güvenliği Kanunu Tasarısı Taslağı da hazırlanmış bulunmaktadır. Söz konusu taslak, elektronik-Türkiye hedefine paralel olarak, ulusal bilgi niteliğindeki bilgiyle işlem yapan kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra, bu bilgiye erişim imkânı bulunan özel sektör kuruluş ve şirketlerini de kapsamak üzere, elektronik donanım, yazılım ve iletişim güvenliği alanlarında, ülkemizin, ileri teknoloji kullanan ülkeler arasında yerini alması amacıyla yönelik kurumsal düzenlemeleri içermektedir. Özet olarak, ulusal bilgi güvenliği, kamu ağırlıklı ulusal bilginin güvenliğine ve korunmasına hizmet ederken, elektronik veri, elektronik sözleşme ve elektronik imza kanunuyla da, özel sektör ağırlıklı şirket ve kişi hak ve özgürlükleri alanında güvenlik ihtiyacının gereklerini yerine getirmiş olacağız.

Elektronik-devlet ve elektronik-Türkiye kapsamında yürütülen projelerin hayata geçirilmesinde önemli bir diğer yasal çalışma daha yapılmıştır; bu da, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluş temsilcilerinin bilim danışmanlarından oluşan bir çalışma grubunun Adalet Bakanlığının başkanlığında yaptığı uzun süren çalışmalar sonucunda hazırlanan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı Taslağıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Nisan 2002 tarihinde yapılan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 8 inci Toplantısında, Avrupa Birliğinin Altıncı Çerçeve Programına Türkiye'nin tam katılım kararı oybirliğiyle alınmıştır. Türkiye'nin bilgi toplumu olmasında, bu karar, bir dönüm noktası olarak değerlendirilebilir.

Avrupa Birliği, Avrupa Topluluğu Anlaşması uyarınca, bilimsel araştırma ve teknolojik gelişme alanında beş yıllık çerçeve programlar hazırlamakta ve hayata geçirmektedir. Bu çerçeve programların amacı, öncelikle, Avrupa Birliği çerçevesinde, bilimsel araştırma ve teknolojik gelişme kapasitesini, ekonomik ve sosyal gelişmeyi de olumlu yönde etkileyecek şekilde güçlendirmek olarak belirlenmiştir.

Avrupa Birliğinde, 2010'da, dünyada rekabet gücü en yüksek, dinamik bilgi ekonomisi niteliğini kazanarak, daha iyi istihdam ve daha büyük bir sosyal uyum içeren, sürdürülebilir büyüme sağlanması hedeflenmiştir. 17,5 milyar Euro bütçeli, 2003-2006 yılları arasında uygulanacak Avrupa Birliği Altıncı Çerçeve Programına, kişiler, şirketler, KOBİ'ler, üniversiteler, araştırma

kurumları, Teknoloji yayma kuruluşları, hükümet dışı örgütler, kâr amacı gütmeyen örgütler başvurabileceklerdir.

Bu yönleriyle 6 ncı programa tam katılım, Avrupa Birliğine üyelik süreci açısından da gerekli; ama, aynı zamanda, Türkiye için en yararlı adımlardan biri haline gelmiştir. Diğer aday ülkelerin de tam olarak katılma kararı aldığı, 6 ncı çerçeve programından beklenen faydanın temin edilebilmesi, Türkiye'nin proje bazında yapacağı çalışmalara önem kazandırmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elektronik Türkiye çalışmaları Başbakanlığın koordinasyonunda yürütülmekle birlikte, kalıcı bir kurumsal düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kurumsal düzenlemenin elektronik Türkiye'yi ilgilendiren tüm çalışmaları, mevcut ve çıkacak yasaları, ilgili mevcut ve kurulacak kurum ve kurulları da içermesi gerekecektir.

Ülkemizin bilgi toplumuna dönüştürülebilmesi ve bilişim teknolojilerini hem kullanan hem de dünya ölçeğinde üreten bir konuma gelmesi için, gerekli stratejilerin belirlenmesi amacıyla 10-12 Mayıs 2002 tarihleri arasında Türkiye Bilişim Şurası düzenlenecektir. Hazırlıkları yaklaşık sekiz ay önce başlatılan Türkiye Bilişim Şurasının çalışmalarına emek verenlere ve şurayı düzenleyenlere hükümetimiz adına teşekkür etmek istiyorum. Kamu, özel sektör, üniversiteler, basın, meslekî ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla gerçekleştirilecek olan şura, bilişim alanına ilişkin tüm yasa ve kurumları içerecek kurumsal yapının belirlenmesine büyük katkıda bulunacaktır.

Türkiye bilişim teknolojileri alanında ciddî ve yoğun çalışmaları hızlı şekilde gerçekleştirmek zorundadır. Ekonomik alanda ihtiyacımız olan atılımın yapılması, büyük ölçüde buna bağlıdır. Gelecek nesillere daha güçlü ve müreffeh bir Türkiye bırakabilmenin yolu budur. Bu amaca yönelik olarak, bilgimizi, tecrübemizi birleştirerek çalışmak zorunda olduğumuzu düşünüyorum ve sözlerime son verirken hepinize tekrar saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum efendim.

Son söz milletvekilinin.

İçel Milletvekili Sayın Akif Serin. (DSP sıralarından alkışlar)

Buyursunlar efendim.

Süreniz 10 dakikadır.

AKİF SERİN (İçel)- Konuşmama başlarken, sevgili arkadaşımız İsmail Aydın ve 17 nci Dönem parlamenterlerinden İbrahim Cüneyt Canver'e Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşadığımız değişim sürecinde ülkemizi doğru konumlandırarak mekanizmaları tespit etmek, bütün siyasî partilerimizin bilgi toplumu sürecine geçişte önerecekleri hedef ve stratejilerden yararlanmak, Parlamentomuzun önderliğinde bir kamuoyu oluşturmak ve konuyu ülkemizin tüm kesimlerinin gündemine taşımak amacıyla, Sayın Emrehan Halıcı önderliğinde 168 arkadaşımızla birlikte, Parlamentomuzda, Türkiye Bilişim Stratejileri ve e-Türkiye

konusunda açılan genel görüşme üzerinde kişisel görüşlerimi sunmak üzere söz almış bulunmaktayım.

Bilgi ve iletişim teknolojileri, 20 nci Yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaşanan gelişmelerle, ülkelerin ve firmaların rekabet üstünlüğünü sağlamak amacıyla kullandıkları en önemli araçlardan birisi haline gelmiştir. Diğer tüm sektörleri etkiliyor ve değiştiriyor olması, bilgi iletişim teknolojilerinin temel ve doğrudan bir sektör olarak kabul edilmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Küresel bir düzeyde rekabet edebilmek, ancak bu teknolojilerin sağladığı üstünlükle mümkün olabilmektedir. Teknolojide ve özellikle elektronikteki gelişmelerin etkisiyle, üretim veya hizmet alanı ne olursa olsun, rekabet, sınır tanımayan bir şekilde dünyanın her yerinde hissedilir hale gelmiştir.

Türkiye'nin gelecekte ekonomik olarak gelişmişliği, bu stratejik alana olan ilgisi ve desteğiyle doğru orantılı olacaktır. Türkiye'nin bilgi ve iletişim teknolojileri alanında sahip olduğu potansiyelin harekete geçirilmesi amacıyla, kamunun öncülüğünde farklı alanlarda kurumsal yapılanma önerileri geliştirilmiş; ancak, alanın büyüklüğü, kamunun sahip olduğu yaklaşımın yanlışlığı sonucu büyük ölçüde bu önerilerden beklenen sonuçlar da elde edilememiştir.

Teknolojik gelişmeler, evrenimizde tüm yaşamsal olguları en ciddi şekilde etkileyen unsurların başında gelmektedir. Evimizdeki küçük bir kutuyla, neredeyse tüm dünyayı izleyebilir ve değişik kültürleri tanıyabilir hale geldik.

Tüm bu değişimleri görmemek, yaşamamak, yok olmakla eşdeğerdir. Temel olarak böylesine köklü değişimlerin karşısında duran en önemli direnç, değişime uyumda çekilen güçlüktür. Türkiyemiz gibi genç nüfusa sahip bir ülkenin söz konusu sıkıntıyı yaşamaması, yalnızca ilgisizlik, yararların anlaşılammış olması ve sahipsizlenme azlığıyla mümkün olabilir.

İnsanlığın gelişimi, bilginin üretim ve dağıtım hızıyla orantılıdır. Bugün, büyük bir hızla üretilip elektronik ortama aktarılan bilgiye, dünyanın her noktasından ve günün her saniyesinde anında ulaşılabilir hale gelmiştir.

Küreselleşmenin hızla ilerlediği ve ekonomik anlamda sınırların kalktığı bir dünyada bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, ülkemiz ile çağdaş ülkeler arasındaki açığı artırmaktadır. Ülkemizin, bu açığı kapatarak, dünyayla bütünleşmesi ve bilgi toplumu durumuna gelebilmesi için, devletin, gelişmiş teknolojiyi ve çağdaş yönetim tekniklerini birlikte kullanarak bireyleri ve vatandaşları hizmete önplana çıkaran yeni yapılanmaya gitmesi zorunludur. Bu yeni yapılanmanın modeli de e-devlet olmalıdır. e-devlet, kamu kuruluşları, vatandaşlar ve kurumlar arasındaki bilgi, hizmet, mal alışverişlerinde bilgi teknolojilerini kullanarak performans ve verimlilik artışını hedefleyen devlet modeli olarak tanımlanabilir.

e-devletle amaçlanan da şunlardır: Devletin şeffaflaşması, devletin hızlı ve etkin bir şekilde işleyişinin sağlanması, her düzeyde vatandaşın yönetime katılımının sağlanması, kurumlar

arası bilgi alışverişinin sağlanarak iş ve verim yenilenmesinin önlenmesidir.

Kamunun hizmet verdiği vatandaşların yaşamlarının kolaylaştırılması, karar vericilerin, bilgiye dayalı karar verme süreçlerinin geliştirilmesi ve hızlandırılması şeklinde özetlenebilir.

Türkiye, günümüz itibariyle, e-devlet süreçleri açısından, içerisinde sadece bilgilendirme ve basit bazı e-hizmetler yapmaktadır. Halen 100'den fazla kamu kuruluşunun web sayfası bulunmaktadır. Kurumların hazırladıkları web sayfaları çoğunlukla statik bilgiler içermekte ve kurumsal bazda bilgilendirmeler yapmaktadır. Aşağıda bazı e-hizmetlerden örnek vermek istersek, Emekli Sandığının intranet aracılığıyla yaklaşık 17 000 eczaneyi entegre etmiş olması ve aynı anda denetim yapabilmesi, Maliye Bakanlığının 16 il ve 17 vergi dairesinde gerçekleştirdiği MOTOP projesi ve İçişleri Bakanlığının MERNİS projesi aracılığıyla kimlik numarası vermeye başlaması sayılabilir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumsal gelişmeyi sağlayabilmek ve bilgi toplumu hedefine ulaşabilmek için öncelikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin ne derece önemli olduğu, net bir biçimde ortaya konulmalıdır. Bu önemli alanda Türk toplumunun önünü açmak ve yaşanan gelişimin devamını sağlamak amacıyla yapılması gerekenler dikkatle ve hızla hayata geçirilmelidir. Zaman ve mekân farkının etkisini azaltan, aynı zamanda devrimsel bir değişimi temsil eden internet, bireysel gelişmeyi, entelektüel ürünleri, bilim, araştırma ve bilgiyi önplana çıkarmakta ve yaşamın her boyutunda köklü değişiklikler meydana getirmekle birlikte bireysel, toplumsal, siyasal yaşamda, iş hayatında, sağlıkta, eğitimde ve eğlencede yeni olanaklar ve yeni ufuklar sağlamaktadır.

Bilişim toplumu için interneti geliştirmek, geniş kitlelere yaymak ve kullanmak zorundayız. İnternet, onun temsil ettiği teknolojiler ülkeler için stratejik önemdedir. Bu teknolojilerde geç kalan ülkeler, kurumlar ve bireyler ciddi tehdit altındadırlar. Dünyada rekabet etmek, Avrupa Birliğinin parçası olmak isteyen Türkiye'nin internette geç kalmak gibi bir lüksü de yoktur. Geç kalmak demek üçüncü dünya ülkesi olmak demektir.

Öte yandan, tüm ülkelerde, uluslararası ticaret potansiyeli olan firmalar, özellikle KOBİ'ler, uygun prosedürlerin eksikliği, bilgiye ve bilgi ağlarına erişimlerinin eksik olması veya ticarî, lojistik ya da destek hizmetlerinin yetersizliği nedeniyle uluslararası ticaretin dışında kalabilmektedirler. Teknoloji transferi ve iş olanakları yaratılmasında son derece önemli bir araç olan KOBİ'lerin daha etkin bir biçimde ihracat ve ithalat yapabilmeleri için daha iyi donatılmaları, hizmet almaları ve eğitilmeleri gerekmektedir.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinde belirleyici özellik olan, ülkemiz açısından hedefleri ortaya koyan Ulusal Programın 17 nci bölümü olan "Bilim ve Araştırma" başlığı altında, hükümetimiz, Avrupa Birliği çerçevesinde başlatılan ve yürütülmekte olan e-Avrupa girişimini desteklemekte ve bu girişime katkıda bulunmak

istemektedir. “Türkiye’de bilgi toplumu oluşturmak amacıyla e-Türkiye girişimini başlatıp yönlendirmeye ve Avrupa Birliğindeki çalışmaların eşgüdümünü sağlayacak bir kurumsal yapıyı, ilgili sektör, akademik çevreler, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde oluşturmaya hedeflemektedir” denilerek Türkiye’nin bu konudaki kararlılığını ifade etmektedir. Türkiye Bilişim Şûrası için açıkladığım düşüncelerin gerçekleşmesinde önemli bir şans olduğuna inanıyorum. Başta, Bilişim Şûrası Düzenleme Kurulu Başkanı Sayın Emrehan Halıcı olmak üzere tüm emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Bu şûranın çalışmalarını bizzat başlatan Genel Başkanım ve Başbakanımız Sayın Bülent Ecevit’e saygılarımı arz ediyor, bilişim alanında bütün milletvekillerini güç birliğine çağırıyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Güler, buyurun.

ZAFER GÜLER (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakanıma birçok sorular soracaktım; ancak...

BAŞKAN – Böyle bir sistemde soru yok da; ama...

ZAFER GÜLER (İstanbul) – Konuşması esnasında, birçok sorunun cevabını verdi; ancak, uluslararası ticarete ve özellikle elektronik imzanın onay kurumunun akredite olması hususunda, Dış Ticaret Müsteşarlığının bu konuda altyapısı tamamlandı mı? Bu çok önemli ve önümüzdeki yıllarda, birçok ülke bu konuda gerekli altyapıyı tamamladı ve uluslararası ticarete elektronik ticaret önemli boyutlara ulaştı. Bu elektronik ticarete biz çok geri kaldık. Bununla ilgili, yürütmeye ve bürokraside hazırlanan yasa taslağı Meclisimize ne zaman gönderilecek ve bu yasa taslağının hazırlanmasında hangi kıstaslar gözönünde bulundurulacak? Yani, şu anda, ülkede, Uzakdoğu’da, Japonya’da, Singapur’da uygulanan mı, yoksa, Amerika Birleşik Devletlerinde uygulanan mı uygulanacak?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Böyle bir usulümüz yok; ama, çok önemli bir hadise olduğu için, Genel Kurulun yüksek müsaadeleriyle, Sayın Bakan cevap verirse minnettar kalırız.

Zabıtlara geçmesi için... Usul değil; ama, iletişim hadisesi de ilk defa oluyor.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI TUNCA TOSKAY (Antalya) – Arz edeyim.

Sayın Başkan, biraz evvel konuşmamda da ifade ettiğim gibi, bu konuyla ilgili kanun tasarısı taslağı Başbakanlığa sunulmuş vaziyette ve bu tasarı taslağı, tabii ki, orada, tekrar üzerinde çalışılacak olan bir taslak. Bu taslak kanun tasarısı haline getirilip, hükümete gelip, Meclisin takdirine sunuluncaya kadar da bu

tasarıda öngörülen altyapı Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından mutlaka hazırlanacaktır.

BAŞKAN – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Mesela anlaşılmıştır.

Evet, önemli bir proje, e-devlet projesi. Herhalde sayın milletvekilleri de bu konularda tatmin oldular. Türkiye Bilişim Stratejileri ve e-Türkiye konusundaki genel görüşme tamamlandı.

Sayın milletvekilleri, oturumun başında ifade ettiğim gibi, Devlet Bakanı Sayın Recep Önal'ın 7 soruya cevap meselesi vardı; ancak, vaktimiz de doluyor; o, 7 soruya vakit kalmayacak.

Yüksek müsaadelerinizle, 7 soruyla ilgili Sayın Recep Önal'ın hakkı mahfuz kalmak üzere, sözlü sorular ile kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için 1 Mayıs 2002 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Teşekkür ediyorum efendim.

Hayırlı akşamlar.

Kapanma Saati : 18.50